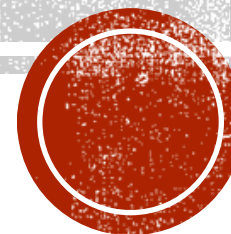

PRÁVO

Úvod + občanské právo

PRÁVO A MORÁLKA

Morálka (mos, moris - mrav)

- celkovou představou správného jednání ve společnosti.
- od pravidel zdvořilosti (způsob jednání a vystupování, který vyjadřuje respekt a úctu ke druhým) se liší tím, že se týká věcí závažných a podstatných

Morální sankce:

- morální normy obsahují sankce, ty ovšem postrádají charakter donucovacích aktů, tj. nejsou vykonatelné fyzickým donucením, nelze soudně vymáhat
- sankce morálky mají povahu společenského odsouzení, zapuzení apod., tedy je to opět reakce společnosti na jednání opačné oproti morálnímu pravidlu, příkazu.

PRÁVO

soubor platných právních norem

pravidel chování (příkazů, zákazů nebo dovolení),

kterými se řídí lidské spoložití a které jsou **uznávané** nebo **přímo stanovené státem**

+ **stát mocensky vynucuje**

všechny platné právní normy - **právní řád** daného státu

Pozitivní (zákonodárce) x **Přirozené** (příroda, bůh; stát - jen uznávat; lidská práva)

Subjektivní x **Objektivní**

Soukromé x **Veřejné**

SUBJEKTIVNÍ X OBJEKTIVNÍ PRÁVO

Subjektivní právo - právo určitého subjektu - možnost chovat se určitým způsobem - zákonem garantovaná míra možného chování.

Objektivní právo pak subjektivní práva buď přímo umožňuje, subjektivní práva z něj vyplývají, anebo je alespoň nezakazuje + zakládá postupy, kterými se subjektivní právo vynucuje, pokud je porušeno.

Podle toho, čí subjektivní povinnosti takovému právu odpovídají, se subjektivní práva dělí na:

- **Absolutní** - působí vůči všem (*erga omnes*), např. **vlastnické právo** či **právo na ochranu osobnosti**,
- **Relativní** - působí jen v rámci nějakého právního vztahu (*inter partes*), např. **právo na splnění závazku**

SOUKROMÉ X VEŘEJNÉ PRÁVO

Dělení objektivního práva pochází už z práva římského - odlišovalo především to, jaký zájem chrání:

- zájem státu - **právo veřejné**
- zájem jednotlivce - **právo soukromé**

Více teorií, jak tímto způsobem právo dělit, např.

- podle vztahu jeho adresátů,
 - pokud jsou si rovni a vzájemná práva a povinnosti si stanoví dohodou - **soukromé právo**
 - pokud je jeden z nich v nadřazeném postavení a práva a povinnosti může stanovit ostatním i proti jejich vůli – **veřejné právo**

PRAMENY PRÁVA

Právní normy - obsaženy v různých druzích pramenů práva.

Základní dělení pramenů práva - **materiální** x **formální**.

Materiálními prameny - různé reálné skutečnosti, např. společenské a hospodářské poměry dané společností nebo její historie, tedy důvody, které vedou k přijetí určité právní úpravy.

Formálními prameny - zdroje, které právo přímo obsahují, a to:

- **nepsané právo** (*ius non scriptum*) – **právní obyčeje** a **právní principy**
- **psané právo** (*ius scriptum*) – **normativní právní akty** - právní předpisy (publikované ve Sbírce zákonů) + **normativní smlouvy** či **soudní precedenty**
- U nejčastějšího pramene práva, kterým je právní předpis, se pak rozlišuje:
 - **platnost** – předpis se stal součástí právního řádu,
 - **legisvakanční lhůta** – období mezi platností a účinností,
 - **účinnost** – nastává povinnost se předpisem řídit,
 - **působnost** – územní, osobní, časová i věcná.

PRÁVNÍ NORMY

Všeobecně závazná pravidla chování, jejichž dodržování je vynutitelné státem. Právní normy přijímá normotvůrce, většinou parlament jako subjekt nadaný zákonodárnou mocí.

Lze je rozlišovat mj. na:

- **zavazující**
 - přikazující – stanoví povinnost nějak jednat, např. platit daně
 - zakazující – zakazují činit určité kroky, např. uzavírat kartelové dohody.
- **opravňující** – umožňují se nějak zachovat, např. uzavřít smlouvu

Souhrn právních norem, které upravují určitý druh společenských vztahů, např. vlastnictví, manželství apod., se nazývá **právní institut**.

PRÁVNÍ PŘEDPISY V ČR

1. **Ústava České republiky, LZPS, ústavní zákony**
2. **Zákony a zákonná opatření**
3. **Nařízení** (vlády, obce nebo kraje)
4. **Vyhlášky** (ústředního orgánu státní správy nebo jiného úřadu zmocněného k jejich vydávání, obce nebo kraje)

NOVÝ OBČANSKÝ ZÁKONÍK

- Účinnost od 1.1.2014
- Ruší:
 - zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
 - zákon č. 72/1994 Sb., o vlastnictví bytů
 - zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
 - zákon č. 94/1963 Sb., o rodině
 - zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů
 - zákon č. 59/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku
 - zákon č. 591/1992 Sb., o cenných papírech
 - zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě

NOVÝ OBČANSKÝ ZÁKONÍK

Kromě občanského zákoníku - nový

- zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, který nahrazuje obchodní zákoník
- zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém

SOUKROMÉ PRÁVO

Ustanovení právního řádu upravující vzájemná práva a povinnosti osob vytvářejí ve svém souhrnu **soukromé právo**. Uplatňování soukromého práva je **nezávislé** na uplatňování **práva veřejného**.

Nezakazuje-li to zákon výslovně, mohou si osoby ujednat práva a povinnosti odchylně od zákona; **zakázána** jsou ujednání porušující **dobré mravy, veřejný pořádek** nebo **právo týkající se postavení osob, včetně práva na ochranu osobnosti**.

Soukromé právo **chrání důstojnost a svobodu člověka i jeho přirozené právo brát se o vlastní štěstí a štěstí jeho rodiny nebo lidí jemu blízkých** takovým způsobem, jenž nepůsobí bezdůvodně újmu druhým.

VÝKLAD A POUŽITÍ

Í SOUKROMÉHO PRÁVA LZE VYKLÁDAT JENOM
M VŮBEC, SE ZÁSADAMI, NA NICHŽ SPOČÍVÁ TE
LÝM ZŘETELEM K HODNOTÁM, KTERÉ SE TÍM C
DNOTLIVÉHO USTANOVENÍ POUZE PODLE JEHO
MUSÍ MU USTOUPIT.

ÍHO PŘEDPISU NESMÍ BÝT V ROZPORU S DOBR
IEBO BEZOHLEDNOSTI URÁŽEJÍCÍ OBYČEJNÉ

KAŽDÝ MÁ PRÁVO NA OCHRANU SVÉHO ŽIVOTA A ZDRAVÍ,

JAKOŽ I SVOBODY, CTI, DŮSTOJNOSTI A SOUKROMÍ,

RODINA, RODICOVSTVÍ A MANŽELSTVÍ POŽIVAJÍ ZVLÁŠTNÍ ZÁKONNÉ OCHRANY,

NIKDE NE MŮŽE BÝT ROZDÍL VĚKŮ, ROZUMŮ NEBO PRO ZÁVSLŮST SVÉHO POSTAVENÍ,

UJEDNĚNÍ MEZI DVOU LIDMI: NIKDO VŠAK NĚKDE NESMÍ BÝT ZDŮVĚŘEN

TEŽIT Z VLASTNÍ NESCHOPNOSTI K LIDMĚ DRUHÝCH,

DANÝ SLIB ZAVÁZUJE A SMLOUVY MAJÍ BÝT SPRÁVNĚ

VLASTNICKÉ PRÁVO JE CHRANĚNO ZÁKONEM A JEN ZÁKON MŮŽE STANOVIT,

JAK VLASTNICKÉ PRÁVO VZNIKÁ A ZÁNIKÁ, A

NIKOMU NELZE ODEPRIT, CO MU PO PRÁVU NÁLEŽÍ.

ZASADY SOUKROMÉHO PRÁVA

SELSKÝ ROZUM

MÁ SE ZA TO, ŽE KAŽDÁ SVÉPŘÁVNÁ OSOBA MÁ
ROZUM PRŮMĚRNÉHO ČLOVĚKA I SCHOPNOST UŽÍVAT JEJ
S BĚŽNOU PĚČÍ A OPATRNOSTÍ A
ŽE TO KAŽDÝ OD NÍ MUŽE V PRAVNÍM STYKU DŮVODNĚ OČEKÁVAT.

KAŽDÝ MÁ POVINNOST JEDNAT V PRÁVNÍM STYKU **POCTIVĚ**.
NIKDO NESMÍ TĚŽIT ZE SVÉHO **NEPOCTIVÉHO NEBO PROTIPRAVNÍHO ČINU**.
NIKDO NESMÍ TĚŽIT ANI Z **PROTIPRAVNÍHO STAVU, KTERÝ VYVOLAL**
NEBO NA D KTERÝ MÁ KONTROLU.

POCTIVOST
MÁ SE ZA TO, ŽE TEN KDO JEDNÁ URČITÝM ZÍŠOBEM,
JEDNÁ **POCTIVĚ A V DOBRÉ VÍŘE.**

ZJEVNÉ ZNEUŽITÍ PRÁVA NEPOŽÍVÁ PRÁVNÍ OCHRANY.

OCHRANA SOUKROMÝCH PRÁV

**KAŽDÝ, KDO SE CÍTÍ VE SVÉM PRÁVU ZKRÁCEN, MŮŽE SE DOMÁHAT
OCHRANY U ORGÁNU VYKONÁVAJÍCÍHO VEŘEJNOU MOC (SOUD)**

*KAŽDÝ, KDO SE DOMÁHÁ PRÁVNÍ OCHRANY, MŮŽE DŮVODNĚ OČEKÁVAT,
ŽE JEHO PRÁVNÍ PŘÍPAD BUDE ROZHODNUT OBDOBNĚ JAKO JINÝ PRÁVNÍ PŘÍPAD,
RÝ JIŽ BYL ROZHODNUT A KTERÝ SE S JEHO PRÁVNÍM PŘÍPADEM SHODUJE V PODSTATNÝCH ZNAC
BYL-LI PRÁVNÍ PŘÍPAD ROZHODNUT JINAK, MÁ KAŽDÝ, KDO SE DOMÁHÁ PRÁVNÍ OCHRANY,
PRÁVO NA PŘESVĚDČIVÉ VYSVĚTLENÍ DŮVODU TÉTO ODCHYLKY.*

KAŽDÝ SI MŮŽE PŘIMĚŘENÝM ZPŮSOBEM POMOCI K SVÉMU PŘÁVU SÁM,
JE-LI JEHO PŘÁVO OHROŽENO A JE-LI ZREJMÉ,
ŽE BY ZASAHENÍ NEBOUČI PŘIŠEL POZDĚ.

SVĚPOMOC

HROZÍ-LI NEOPRÁVNĚNÝ ZASAH DO PŘÁV BEZ PROSTŘEDNĚ,
MŮŽE JEJ KAŽDÝ, KDO JE TAKTO OHROZEN, OBVRÁTIT ÚSILÍM A PROSTŘEDKY,
KTERÉ SE OSOBE V JEHO PŮSTAVENÍ MUŠI JEVI
VZHLEDĚM K OKOLNOSTEM JAKO PŘIMĚRENE.

PRÁVNÍ OSOBNOST + SVĚPRÁVNOST

PRÁVNÍ OSOBNOST JE ZPŮSOBILOST MÍT V MEZÍCH PRÁVNÍHO ŘÁDU PRÁVA A POVINNOSTI.

SVĚPRÁVNOST JE ZPŮSOBILOST NABÝT PRO SEBE VLASTNÍM PRÁVNÍM JEDNÁNÍM PRÁVNÍ PRÁVA ZA VLASTNÍ POVINNOSTI (PRÁVNĚ JEDNÁNÍ).
PRÁVNÍ OSOBNOST A SVĚPRÁVNOST SE NIKDO NE MŮŽE VZDAVATÍ (NEPŘEHLÍŠ SE K TOMU).
OSOBA FYZICKÁ X PRÁVNICKÁ

FYZICKÁ – ČLOVĚK.
PRÁVNICKÁ - ORGANIZOVANÝ ÚTVAR, O KTERÉM ZÁKON STANOVÍ, ŽE MÁ PRÁVNÍ OSOBNOST (STÁT).

KAŽDÝ ČLOVĚK MÁ VROZENÁ, JIŽ SAMOTNÝM ROZUMEM A CITEM
POZNATELNÁ PŘIROZENÁ PRÁVA, A TUDÍŽ SE POVAŽUJE ZA OSOBU.

PŘIROZENÁ PRÁVA
PŘIROZENÁ PRÁVA SPOJENÁ S OSOBNOSTÍ ČLOVĚKA
NELZE ZKAZIT, NELZE SE JICH VZDAT.
STANE-LI SE TAK, NEPRIHLÍŽÍ SE K TOMU.

OSOBA BLÍZKÁ
JE PŘÍBUZNÝ V ŘADĚ PRÍMÉ, SOUROZENEC A MANŽEL NEBO
PARTNER PODLE JINEHO ZAKONA UPRAVUJÍCÍHO REGISTROVANÉ PARTNERSTVÍ;
JINÉ OSOBY V POMĚRU RODINNÉHO SOUBDOBÍM
SE POKLÁDAJÍ ZA OSOBY SOBĚ NEMÁJÍM BLÍZKÉ, NOKUD BY ÚJMU, KTEROU UTRPĚLA
EDNÁ Z NICH, DRUHÁ DOJVODNĚ POCÍTOVALA JAKO ÚJMU VLASTNÍ
MA SE ZA TO, ŽE OSOBAMI BLÍZKYMI JSOU I OSOBY SESVAGRENE NEBO
OSOBY, KTERÉ SPOLU TRVALE ŽIJÍ.

ŠVAGROVSTVÍ

FYZICKÉ OSOBY

Člověk má **právní osobnost** od narození až do smrti.

Každý člověk **odpovídá za své jednání**, je-li s to **posoudit je a ovládnout**.

Kdo se vlastní vinou přivede do stavu, v němž by jinak odpovědný nebyl,
odpovídá za jednání v tomto stavu učiněná.

Nasciturus

Na počaté dítě se hledí jako na **již narozené**, pokud to vyhovuje jeho zájmům.

Má se za to, že se dítě **narodilo živé**.

Nenarodí-li se však živé, hledí se na ně, jako by nikdy nebylo.

DŮKAZ SMRTI

Smrt člověka se prokazuje veřejnou listinou vystavenou po prohlédnutí těla mrtvého.

Nelze-li tělo mrtvého prohlédnout, **prohlásí člověka za mrtvého soud**, pokud byl člověk účasten takové události, že se jeho smrt vzhledem k okolnostem jeví jako jistá (v rozhodnutí - den smrti)

*Není-li známo, kde člověk zemřel, má se za to, že se tak stalo tam, **kde nalezeno jeho tělo.**
Za místo, kde zemřel člověk prohlášený za mrtvého, platí to, kde **naposledy pobýval živý.***

ZMĚNA POHLAVÍ

Změna pohlaví člověka nastává **chirurgickým zákrokem** při současném **znemožnění reprodukční funkce a přeměně pohlavních orgánů.**

Má se za to, že dnem změny pohlaví je den uvedený v potvrzení vydaném poskytovatelem zdravotních služeb.

Změna pohlaví nemá vliv na ***osobní stav člověka***,
ani na jeho ***osobní a majetkové poměry***;
manželství nebo registrované partnerství však zaniká.

ZLETILOST

Plně svéprávným se člověk stává **zletilostí**.

Zletilosti se nabývá **dovršením osmnáctého roku věku**.

Před nabytím zletilosti se plné **svéprávnosti** nabývá přiznáním svéprávnosti, nebo uzavřením manželství.

Svéprávnost nabytá uzavřením manželství se

neztrácí ani zánikem manželství,

ani prohlášením manželství za neplatné.

NEZLETILÍ

Má se za to: **každý nezletilý - způsobilý** k právním jednáním co do povahy přiměřeným **rozumové a volní vyspělosti** nezletilých jeho věku.

Závislá práce nezletilých mladších než patnáct let nebo nezletilých, kteří neukončili povinnou školní docházku, je zakázána – jen uměleckou, kulturní, reklamní nebo sportovní činností.

Nezletilý, který dovršil patnáct let a ukončil povinnou školní docházku, se může zavázat k výkonu závislé práce + zákonný zástupce nezletilého, který nedosáhl věku šestnáct let, může rozvázat pracovní poměr.

PŘIZNÁNÍ SVÉPŘÁVNOSTI - EMANCIPACE

Navrhne-li nezletilý, který není plně svéprávný,
aby mu **soud přiznal svéprávnost**, soud návrhu vyhoví,
pokud nezletilý dosáhl věku šestnácti let, pokud je osvědčena
jeho schopnost sám se živit a obstarat si své záležitosti a
pokud s návrhem souhlasí zákonný zástupce nezletilého.

V ostatních případech - jen z vážných důvodů v zájmu nezletilého.

NEZVĚSTNOST + DOMNĚNKA SMRTI

Za nezvěstného může soud prohlásit svéprávného člověka, který opustil své bydliště, nepodal o sobě zprávu a není o něm známo, kde se zdržuje. Soud uvede v rozhodnutí den, kdy nastaly účinky prohlášení nezvěstnosti. (na návrh osoby, která na tom má právní zájem).

Na návrh osoby, která na tom má právní zájem, prohlásí soud za mrtvého člověka, o němž lze mít důvodně za to, že zemřel, a určí den, který se pokládá za den jeho smrti.

Na člověka, který byl prohlášen za mrtvého, se hledí, jako by zemřel. Prohlášením manžela za mrtvého zaniká manželství dnem, který se pokládá za den jeho smrti; totéž platí o registrovaném partnerství.

NEZVĚSTNOST + DOMNĚNKA SMRTI

Byl-li člověk **prohlášen za nezvěstného** a vyplývají-li z okolností vážné pochybnosti, zda je ještě živ, ačkoli jeho smrt není nepochybná, může ho **soud prohlásit za mrtvého** na návrh osoby, která na tom má právní zájem, a určí den, který nezvěstný zřejmě nepřežil.

Má se za to, že tento den je dnem smrti nezvěstného.

Člověka, který byl **prohlášen za nezvěstného**, lze **prohlásit za mrtvého nejdříve po uplynutí pěti let počítaných od konce roku - prohlášen za nezvěstného**.

Nelze – zpráva nezvěstný je dosud naživu.

NEZVĚSTNOST + DOMNĚNKA SMRTI

Člověka, který se stal nezvěstný tím, že opustil své bydliště, nepodal o sobě zprávu a není o něm známo, kde se zdržuje, avšak nebyl za nezvěstného prohlášen, lze prohlásit za mrtvého **nejdříve po uplynutí sedmi let od konce roku** - poslední zpráva.

Člověka, který se stal nezvěstným **před dovršením osmnáctého roku věku**, nelze prohlásit za mrtvého před uplynutím roku, v němž uplyne dvacet pět let od jeho narození.

Člověka, který se stal nezvěstným jako účastník události, při níž byl v ohrožení života větší počet osob, lze prohlásit za mrtvého **nejdříve po uplynutí tří let od konce roku** – poslední zpráva.

Zjistí-li se, že je naživu, k prohlášení za mrtvého se nepřihlíží; manželství nebo registrované partnerství se však neobnovuje.

JMÉNO + PSEUDONYM

Jméno člověka je jeho osobní jméno a příjmení. Každý člověk má **právo užívat své jméno v právním styku + právo na ochranu svého jména a na úctu k němu**.

Člověk - užívá jiné jméno než své vlastní, nese následky omylů a újem z toho vzniklých.

Člověk, který byl dotčen zpochybněním svého práva ke jménu nebo utrpěl újmu pro neoprávněný zásah do tohoto práva, zejména neoprávněným užitím jména, se může domáhat, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno nebo aby byl odstraněn jeho následek.

+ může uplatnit jeho manžel, potomek, předek nebo partner + neoprávněný zásah příjmení - důvod spočívající v důležitém zájmu na ochraně rodiny, může se ochrany domáhat samostatně manžel nebo jiná osoba dotčenému blízká, byť do jejich práva ke jménu přímo zasaženo nebylo.

PSEUDONYM

Člověk může pro určitý obor své činnosti nebo i pro soukromý styk
vůbec přijmout **pseudonym**.

Právní jednání pod pseudonymem není na újmu platnosti, je-li zřejmé,
kdo jednal + nemůže-li druhá strana mít pochybnost o osobě jednajícího.

Vejde-li pseudonym ve známost, požívá stejné ochrany jako jméno.

BYDLIŠTĚ

Člověk má **bydliště** v místě, kde se zdržuje s úmyslem žít tam
s výhradou změny okolností trvale;

takový úmysl může vyplývat z jeho prohlášení nebo z okolností případu.

Nemá-li člověk bydliště, považuje se za ně místo, kde žije.

Nelze-li takové místo zjistit, anebo lze-li je zjistit jen s neúměrnými obtížemi,
považuje se za bydliště člověka místo, kde má majetek,
popřípadě místo, kde měl bydliště naposledy.

OSOBNOST ČLOVĚKA

Chráněna je osobnost člověka včetně všech jeho přirozených práv.

Každý je povinen ctít svobodné rozhodnutí člověka žít podle svého.

Ochrany požívají zejména **život a důstojnost člověka**, jeho **zdraví a právo žít v příznivém životním prostředí**, jeho **vážnost, čest, soukromí a jeho projevy osobní povahy.**

Člověk, jehož osobnost byla dotčena, má **právo domáhat se toho, aby bylo od neoprávněného zásahu upuštěno + odstraněn jeho následek.**
Po smrti člověka se může ochrany jeho osobnosti - kterákoli z osob jemu blízkých.

PODOBA A SOUKROMÍ

Zachytit jakýmkoli způsobem **podobu člověka** tak, aby podle zobrazení bylo možné určit jeho totožnost, je možné jen s jeho svolením.

Rozšiřovat podobu člověka je možné jen s jeho svolením.

Nikdo nesmí zasáhnout do soukromí jiného, nemá-li k tomu zákonný důvod.

Zejména nelze bez svolení člověka narušit jeho **soukromé prostory**, sledovat jeho **soukromý život**.

Svolení není třeba - k výkonu nebo ochraně jiných práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob +

v případě, že někdo veřejně vystoupí v záležitosti veřejného zájmu +

k vědeckému nebo uměleckému účelu a pro tiskové, rozhlasové, televizní nebo obdobné zpravodajství.

PRÁVO NA DUŠEVNÍ A TĚLĚSNOU INTEGRITU

Člověk je **nedotknutelný**.

Lidské tělo je **pod právní ochranou i po smrti člověka**.

Naložit s lidskými pozůstatky a s lidskými ostatky způsobem pro zemřelého nedůstojným se zakazuje.

ZÁSAH DO INTEGRITY

Mimo případ stanovený zákonem nesmí nikdo zasáhnout do integrity jiného člověka bez jeho souhlasu uděleného **s vědomím o povaze zásahu** a o jeho možných následcích. Souhlasí-li někdo, aby mu byla způsobena závažná újma, nepřihlíží se k tomu; to neplatí, je-li zásah podle všech okolností nutný v zájmu života nebo zdraví dotčeného.

Zákonný zástupce může udělit souhlas k zásahu do integrity zastoupeného, je-li to k přímému prospěchu osoby, která není schopna dát souhlas sama.

Kdo chce provést na jiném člověku zákrok, **vysvětlí mu srozumitelně povahu tohoto zákroku**. Vysvětlení je řádně podáno, lze-li rozumně předpokládat, že druhá strana pochopila způsob a účel zákroku včetně očekávaných následků i možných nebezpečí pro své zdraví, jakož i to, zda přichází v úvahu případně i jiný postup.

Uděluje-li **souhlas za jiného jeho zákonný zástupce**, podá se vysvětlení i tomu, kdo má být zákroku podroben, je-li schopen úsudku, způsobem přiměřeným schopnosti dotčeného vysvětlení pochopit.

Nezletilý, který není plně svéprávný, může v obvyklých záležitostech udělit souhlas k zákroku na svém těle také sám, je-li to přiměřené rozumové a volní vyspělosti nezletilých jeho věku a jedná-li se o zákrok nezanechávající trvalé nebo závažné následky.

ZÁSAH DO INTEGRITY

Souhlas k zásahu do integrity člověka vyžaduje písemnou formu:

- oddělena část těla, která se již neobnoví.
- k lékařskému pokusu na člověku
- Zákroku - zdravotní stav člověka nevyžaduje; neplatí - kosmetické zákroky nezanechávající trvalé nebo závažné následky.

Udělený souhlas může být **odvolán v jakékoli formě**, i když se pro udělení souhlasu vyžaduje písemná forma.

Při zákroku i při udělení souhlasu se vezme zřetel na **dříve vyslovená známá přání člověka**, do jehož integrity má být zasaženo.

ZÁSAH DO INTEGRITY

Je-li **život člověka v náhlém a patrném nebezpečí** a nelze-li souhlas ve stavu nouze získat ani v jiné než stanovené formě, lze **okamžitě zakročit**, pokud to je **ve prospěch zdraví** dotčené osoby **nezbytné**.

Má-li být **zasaženo do integrity nezletilého**, který **dovršil čtrnáct let**, nenabyl plné svéprávnosti a který zákroku vážně odporuje, třebaže zákonný zástupce se zákrokem souhlasí, nelze zákrok provést bez souhlasu soudu. To platí i v případě provedení zákroku na zletilé osobě, která není plně svéprávná.

Nesouhlasí-li zákonný zástupce se zásahem do integrity osoby uvedené v odstavci 1, ač si jej tato osoba přeje, lze zákrok provést na její návrh nebo na návrh osoby jí blízké **jen se souhlasem soudu**.

Má-li být **zasaženo do integrity člověka neschopného úsudku způsobem zanechávajícím trvalé, neodvratitelné a vážné následky** nebo **způsobem spojeným s vážným nebezpečím pro jeho život nebo zdraví**, lze zákrok provést **jen s přivolením soudu**.

Bylo-li zasaženo do integrity člověka, který byl ve stavu, kdy nemohl posoudit, co se s ním děje, a nedal-li sám k zákroku souhlas, musí mu být, jakmile to jeho stav dovolí, **vysvětleno způsobem**, kterému bude schopen porozumět, jaký zákrok byl na něm proveden, a musí být poučen o jeho možných následcích i o riziku neprovedení zákroku.

PRÁVA ČLOVĚKA PŘEVZATÉHO DO ZDRAV. ZAŘÍZENÍ BEZ JEHO SOUHLASU

Převzít člověka bez jeho souhlasu do zařízení poskytujícího zdravotní péči nebo ho v něm bez jeho souhlasu držet lze jen z důvodu stanoveného zákonem a za podmínky, že nezbytnou péči o jeho osobu nelze zajistit mírnějším a méně omezujícím opatřením.

Podání návrhu na omezení svéprávnosti nezakládá samo o sobě důvod, aby byl člověk bez svého souhlasu do takového zařízení převzat nebo v něm držen. Je-li člověk převzat do zařízení poskytujícího zdravotní péči nebo je-li v něm držen, oznámí to jeho zákonnému zástupci, opatrovníku nebo podpůrci a jeho manželu nebo jiné známé osobě + do 24 hodin soudu. Soud o učiněném opatření rozhodne do sedmi dnů.

Poskytovatel zdravotních služeb zajistí, aby se člověku převzatému do zařízení poskytujícího zdravotní péči nebo zadrženému v takovém zařízení dostalo bez zbytečného odkladu **náležitěho vysvětlení** jeho právního postavení, zákonného důvodu učiněného opatření a možností právní ochrany včetně práva zvolit si zmocněnce nebo důvěrníka.

Vysvětlení se podá tak, aby mu člověk mohl dostatečně porozumět a uvědomit si povahu učiněného opatření a jeho následky; má-li takový člověk zákonného zástupce, opatrovníka nebo podpůrce, podá se vysvětlení bez zbytečného odkladu také jemu.

Kdo byl do zařízení poskytujícího zdravotní péči převzat nebo kdo je v něm držen, má právo projednávat se svým zástupcem, důvěrníkem nebo podpůrcem vlastní záležitosti při osobním rozhovoru a bez přítomnosti třetích osob + právo, aby jeho zdravotní stav, zdravotní dokumentaci nebo vyjádření ošetřujícího lékaře o neschopnosti úsudku a projevit přání samostatně přezkoumal lékař nezávislý na poskytovateli zdravotních služeb v tomto zařízení i na jeho provozovateli.

Rozhodl-li soud o přípustnosti učiněného opatření, schvaluje se tím nucený pobyt v zařízení poskytujícím zdravotní péči, tím však neodnímá právo odmítnout určitý zákrok nebo léčebný výkon.

NAKLÁDÁNÍ S ČÁSTMI LIDSKÉHO TĚLA

Člověk, jemuž byla odňata část těla, má právo dozvědět se, jak s ní bylo naloženo. Naložit s odňatou částí lidského těla způsobem pro člověka nedůstojným nebo způsobem ohrožujícím veřejné zdraví se zakazuje.

Odňatou část těla člověka lze za jeho života použít k účelům zdravotnickým, výzkumným nebo vědeckým, pokud k tomu dal **souhlas**. K použití odňaté části těla člověka k účelu svou povahou neobvyklému se vyžaduje jeho **výslovný souhlas vždy**.

O tom, co má původ v lidském těle, platí obdobně to, co o částech lidského těla.

Člověk může přenechat část svého těla jinému jen za podmínek stanovených jiným právním předpisem. To neplatí, jedná-li se o vlasy nebo podobné části lidského těla, které lze bezbolestně odejmout bez znecitlivění a které se přirozenou cestou obnovují; ty lze přenechat jinému i za odměnu a hledí se na ně jako na věc movitou.

OCHRANA LIDSKÉHO TĚLA PO SMRTI ČLOVĚKA

Člověk má **právo rozhodnout, jak bude po jeho smrti naloženo s jeho tělem.**

Provést pitvu nebo použít lidské tělo po smrti člověka pro potřeby lékařské vědy, výzkumu nebo k výukovým účelům bez souhlasu zemřelého lze jen, pokud tak stanoví jiný zákon.

Člověk je **oprávněn rozhodnout, jaký má mít pohřeb.**

Náklady pohřbu a opatření pohřebiště se hradí z pozůstalosti. Pokud pozůstalost nestačí - pohřben alespoň slušným způsobem podle místních zvyklostí. Zemře-li člověk, aniž projeví souhlas s pitvou nebo s použitím svého těla po smrti způsobem podle - platí, že s provedením pitvy nebo s takovým použitím svého těla nesouhlasí.

Kdo **souhlasí**, aby po jeho smrti bylo jeho tělo pitváno nebo použito způsobem viz výše - zapiše své stanovisko do rejstříku vedeného podle jiného právního předpisu; tento souhlas lze projevit i ve veřejné listině, nebo vůči poskytovateli zdravotních služeb s účinky vůči tomuto poskytovateli. Souhlas lze odvolat. Odvolá-li souhlas člověk ve zdravotnickém zařízení, může tak učinit prohlášením v písemné formě.

